

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, December' 28-dikán 1821.

Török Birodalom.

A' Konstanczinápolyból Bécsbe megérkezett tudósítások már December' 8-dikáig történt dolgokról emlékeznek. Ezekben sincs semmi szó azon nagy Jantschár-támadásokról, a' mellyek Európában a' közönség' figyelmét nagyon magokra vonták vala. — Egyéb körülállások közül, mellyek ezen tudósításokban találtattak, itt Bécsben ezek bocsáttattak a' közönség' elejébe: —

„Az Austriai Császári és Nagy Britanniai Királyi Követek által azon elvetemedések éránt, mellyeket külömbkülömb fanaticus emberek elkövettek, a' Porta' elejébe terjesztetett hathatós nyilatkozatások, nem maradtak czélzásoknak elérése nélkül. Nagyon kemény, Bujurudi (Országglószéki parancsolat) bocsáttatott a' közönség' elejébe, a' melly által minden efféle elvetemedések nagyon megtiltattak, s a' melly magyar nyelven így következik: —

„Országglószéki - parancsolat, a' melly Nov. 30-dikán a' közönség' előtt felolvastatott.

„A' Görög nemzet által gerjesztetett árulási támadásnak hitszegettsége minden Muselmánokat, nagyokat kicsinyeket, összezecsatolt a' végre, hogy fegyvert fogjanak és magokat hadi állásba helyeztesék. —

„Mindazonáltal azon lázszító Raaják

jának megbüntettetése, a' kik magokat valósággal árulásba elegyítették, egyedül csak az Országglószéket illeti: és ezen kötelességnek tellyesítésében buzgósággal s gondossan el is jár, ha azok, kik ezen büntételről meggyőztetettek, néki kezére kerülnek. —

„Ellenben azokat, kik semmi efféle büntételbe nem avatkozván, becsületesen és békességesen foglalatosságaikhoz látnak, minden hitelhető módon oltalmazni s minden veszedelem ellen bátorságba helyeztetni szükséges. —

„Erre nézve már ennekölte bizonyos idővel meghatározott parancsolatok intéztettek a' tisztviselői-karokhoz, s Fermánok is intéztettek a' közönséghez, mellyek által megparancsoltatott, hogy az ártatlan Raaják ne hártattassanak s megse' hüntetessenek, és a' Fényes Portával békességesen s barátságosan élő Hatalmaságoknak alattvalójik s hozzátartozójik ellen is semmi megbántó vagy nékiek veszedelmekre szolgáló cselekedet el ne követtessék. —

„Néhány rosز gondolkodású, erkölcsetelen, és esztelen emberek mindazáltal ezen parancsolatokat által hágván, olly dolgokat követtek-el, mellyek a' Fényes Porta' akaratjával egészen ellenkeznek: melyre nézve kéntelennek látja lenni magát az Országglószék arra, hogy azokat, kik magokat efféle elvetemedések által bünösökké teszik, ennekutánna minden haladék nélkül elfogattassa, s minden kegyelem nélkül megfenyittesse. —

„A Fényes Porta ezen jelen lévő parancsolatja által a maga ezen czélra vonatkozó regebben kiadatott minden egyéb rendelkezéseit meghatározott kifejezésekkel megerősíti. Tehát mindenek vigyázzanak, hogy ennekutánna a békeséges és rendezés elő, s házi foglalatosságai után járó Rajákat, és egyéb embereket, akár mi rendűek és ranguk legyenek, semmi módon meg ne bántsanak, s az Idegen barátságos Hatalmasságoknak embereikkel is így bánjanak. —

„Ezen felséges, új, és meghatározott kifejezésekkel álló parancsolat most újabban minden helybeli Elöljárókhöz és Politizai tisztviselőkhöz elküldetik, a végre, hogy vigyázzanak, hogy a Rajákon, kik ezen támadásban és összeesküvésben semmi részt nem vesznek, s a Portával barátságban és békeségben élő Hatalmasságoknak alattvalóijon, semmi bántódás el ne követhessék. Ezen parancsolatnak minden fele átkozott általhágója, a ki ez által magát a szent törvények eránt bűnössé teszi, azon seregnek vezére által, amelyhez tartozik, iegkeményebben büntetessék meg. —

„Ezen jelenlévő megújított Rendelet, mellyet legszorosabban meg kell tartani, s a melly által kiváltképpen a tüzi fegyverrel való minden visszavételnek meg kell gátoltatni, minden Vezérekhez és Magistratuális Személyekhez intéztetik, a végre, hogy annak betöltetésére gondjok legyen, s azért személyesen feleljenek.“

A Persákkal való Török háborút a mi illeti, ezen tekintetben békeségre mutatnak a legújabb tudósítások. Tehát ránból Oktober' 19-dikéig szálló tudósítások érkeztek, s nyilván erősestik, hogy

vagy már egészszen elcsendesedett ez a hadakozás, vagy legalább nagyon közel van azon ponthoz, hogy elvégződjék. Tehát heránban a Schah' Udvarában még ekkor csak annyit tudtak ezen hadakozásnak eredetéről, hogy arra a Schahtól sem egyik sem másik fijához parancsolat nem ment. Hogy Princz Mohammed Ali Mirsa a Bagdadi Pascha' tartományába beütrött, e' tudva volt már Teheránban is: de csak a maga' fejitől s minden meghatalmaztatás nélkül, s az ő beütrésének semmi következése nem is lett. A mi pedig a Schah' második fijának Abbas Mirsának a Koronaörökösnek s Tabrisi Helytartónak, az Euphrates' felső részeinél lett hadi mozdulásait illeti, erről még csak tudni se' láttattak vagy nem akartak Teheránban semmit, és úgy magyarázták a Schah' Udvarában a' dolgot, hogy ezt egyedül és egészszen csak a hadakozásra és ragadozásra szüntelenül készen álló Kurdistani népnek lehet tulajdonítani. Hanem akár hogyan történt is ezen hadakozás' kezdete, elég az a' dologhoz, hogy maga a Schah, meghatározott módon kinyilatkoztatta, hogy neki tellyességgel nem czélja a' Porta ellen hadakozni, s hogy a' feljebb nevezett Princzekhez, az ő két fijáikhoz, meghatározott rendelkezések küldettettek az eránt, hogy a' Török tartományok ellen többé semmi ellenséges lépéseket tenni ne mérésseljenek. Vissza fogja-ó venni azonközben a' Porta ezen békeséges híreknek hallására azon hadhirdetést, mellyet a' Persák ellen közönségesse' tett, ezt csak az idő fogja megmutatni.

Spanyol Ország.

A Párisi Ujságlevelekben kijött legújabb Spanyol tudósítások szerint, kételkedni sem lehet többé azeránt, hogy ezen

Országban valamely rettenő történet magát nem soká ki ne üsse, a' melyről illy tudósítást közlenék a' Párisi levelek Irunból Dec. 7-dik napjáról: „Fájdalom, Spanyol Országban minden belső részeiről érkező tudósítások erősítik, hogy azon állapotnak elkövetkezésétől, a' melytől a' nemzetnek okos része már régen retteg, méltán lehet félni. Az öszszesövetkezettek maszája, a' melly Andalusiában formálódott, minden felé terjeszti a' maga ágait. Épen most vevők a' Corunna-i rendkívülváló Ujságot, melyben a' jelentetik, hogy Gallitzia tartományja tellyes támodásban legyen az eddig fennállott Királyi Országlás ellen. Az ott levő Polgári Kormányozót arra vették kényszerítve, hogy szakaszsa félbe a' Ministerekkel való egygyetértést. Sot az a' minapi hír is ismét szárnyra kapott, hogy egy fegyveres csapat, a' Király által letétett Ex-Fő-Kapitány Mina-y-Espoz' vezérlése alatt, Madrid felé útban volna, 's azt is erősítik, hogy ugyan ezen Mina a' maga' lépéseiről az Andalusiái támadókat is tulajósván őket meghivta, hogy dolgozzanak véle egygyetértőleg — a' melly meghíváshozképpest a' Sevillai Fő Kapitány, Velasco, a' ki hasonlóképpen ellene szegezte magát a' Király' parancsolatainak, előre kezdett nyomulni, 's a' Sierra-Morenoi hegyek között a' Despena-perró (kutyahát) nevű szoross passusnál magát állásba helyeztette. A' nyughatatlanok, mindent elkövetnek, hogy a' fegyveres népet a' magok' részére hajthassák, a' melyre nem sikeretlenül használják azt a' környüálláát, hogy a' Spanyol katonaságnak most, fájdalom, se' fizetése, se' ruhája, sem élleme nincsen, 's ezért ekképpen kecsegtetik azt magokhoz a' támadók: „Nállunk hőségre talátoz; a' templomoknak és a' Szaviliseknek khipredáltatása sokáig elégséges

fog lenni arra, hogy fizetést és ételmet kapjatok.“ — Mondják, hogy két Ministerek elkéredztek volna a' Ministerségből, 's hogy a' Király kéntelen lett volna az ő kérelmeket elfogadni. Jelentés tétetett, hogy a' Király holnap vissza fogna érkezni Madridba, 's a' fejetlenség barátjai már ezer féle plánumokat forgatnak elméjekben ezen alkalmatosságra nézve, 's olly reménség táplálja őket, hogy a' Király' elméjében félelmet gerjesztvén, nem csak a' Ministereknek elbocsátására, hanem egyéb kérelmeknek megadására is reá vehetik ő Felségét.“

Egyéb társaságok között, mellyek Madridban mostanság az Ultraliberálisok' plánumának semmivétetettetésén való dolgozásra összeállottak, talátozik egy Gyűrű nevű is, melynek tagjai között Cortesek is sokan talátoznak. Ezen társaság apró, alkalmatosság szerént való, könyveket 's egy különös Ujságlevelet is adki, a' mellyek által megmivelni, megvilágcsítani, iparkodik a' nép' elméjét azon elmulhatatlanul elkövetkező veszedelmek eránt, a' mellyeket az Ultraliberálisok elhozni törekednek.

Spanyol Amérika.

Az Orániai Princz nevű hajó, melly a' Valparaisói kikötőhelyből (Ghiliből) Augustus' 19-dikén indult útnak Európa felé, Limából, azon Ujságnak, melly ott „a' Független Perú Országlószeke Ujsága“ nevezete alatt, Julius 6-dik napjától kezdett kiadattatni, több árkusait elhozta Londonba. A' látszik-ki ezen Ujságdarabokból, hogy a' Chiliből oda ment Independensek' fő vezére Generális San Marti n nagyon emberségesen viseli magát a' Limai 's átaljában a' Perúi lakosok eránt. Az Erseknek megköszönte, hogy

azon Spanyol sereggel, mely az eddig volt fővezér Laserna kommandója alatt magát a hegyek közé vette, el nem ment, hanem inkább a városban megmaradt. Azután meghívta eze fő Lelki-pásztort s a véle együtt ott maradt egyéb Tisztikarokat is, hogy a népet a nagy piacra gyűjtsék össze, hogy mondja ki azeránt való vélekedését, hogy közönségesen mindenek megegygyeznek - é abban, hogy Perú függetlenné tétetessék - a mely közönséges népgyűlés véghez menván, olly megegygező vélekedés mondattatott ki benne, hogy nem csak Spanyol Országtól, hanem minden másoktól is függetlennek hirdetessék ki. Ehezképpest minden felé parancsolat küldtetett, hogy a Spanyol czimerek mindenünnét szedetessenek le: San-Martin pedig olly rendelést hirdetett ki a maga katonáji között, hogy a Lima lakosok eránt legnagyobb becsülettel viseltessenek, különösen pedig azon Spanyolok eránt, a kik Lasernával elementek, a katonai illendő és becsületés fenyték tartást minden tekintetben szemek előtt hordozzák, minthogy ennek az a jó következése fogna lenni, hogy a Laserna tisztjei látván, hogy az Independensek vélek becsületesen bánnak, nagy számmal által fognak hozzájuk állani. — „Chiliben is nagy örvendezéssel inneplettek, így szollnak a Londoni Újságok, Perunak meghódoltatását. Különös örvendezésre indittattak Sant-Jagó városának lakosai az által, hogy azon zászlók, melyeket az ő seregek a Rancagua-i ütközetben elvesztettek volt, most Limából győzedelemmel vissza szereztek.

Nagy Britannia és Irlandia.

A Londoni Kurir illy levelet közölt December 10-dikén az Irlandiában folyó

dolgokról: — „Ismét újabb gyilkosságok s gyilkosságra czélzó próbatételek követettek el. Hollywoodban a Raymond Ur legényének meggyilkoltatása azért történt, hogy a békételenek azt gyanították, hogy azon Bándának tagjai között, a mely egygyik elobbeni éjszaka ezen Ur házára reá menván, onnét a fegyvereket elvitte vala, némellyek ezen szolga előtt esmeretesekek lettek volna, és hogy ő a Limericki Grófságbeli ítélőszék előtt, mint Vádló elé fogna ellenek állani. Hasonló ok által indittatván löttek agyon a gonoszok Adare szomszédságában egy embert. Eről is olly hír szárnyalt, hogy a közelébi törvényes székek tartatásakor, mint Vádló elé állani szándékszik a gyilkosok ellen. Micsoda reménség lehet itt ahoz, hogy illy rettentő systema mellett a törvényes büntetés a gonoszokat utol érhesse! Az élő tanú nem szoll, tudván, hogy ha a száját megnyitja, ezen vérengzők által halálra leszen elszáruva; a félelem öszszekócsolja ajkait. Látja a gonoszságot, de nem mer szollni; esmeri a gyilkost, de nem meri elárulni, mert fél, hogy idővel önnön életével fizet bizonyágtételiért. E valósággal félelmes állapot az emberek társaságában. Úgy esett ugyan értésünkre, hogy a gyilkosoknak s név szerént az Oberster Collis gyilkosainak is néhány Korifeusai elfogattattak volna: de honnét fognak tanúk találtatni ellenek, ha életben lejendő maradások eránt batorságosokká nem tétetethetnek?“

Francia Ország.

Doktor Bally azon buzgóságért, mellyet Barcellonában a Sargahideglelés természetének kitanulásában bizonyított, a Becsület Legiónak tagjává, neveztetett.

December 15-dikén tisztehalgatás után

letették az új Ministerek a' hitet a' Királyság kezébe. Az eddig volt Igasság és Pecsét Ministere ugyan ekkor kezébe adta a' Királynak az Ország' pecsétjeit, a' ki azokat az új Igasság- és Pecsétörző Ministernek, Peyronne Urnak által adta. Azután a' volt Ministereket bocsátotta maga' elébe audientziára a' Királyság, kik között négyet, úgy mint, Latour-Mobourg, Deserre, Simeon, és Portal Urakat, Státus-ministeri rangra emelte; kettőt Pairekké tett s t.

Azon Biztosságnak, melyre annak a' törvényjavallásnak megvisszajelzése való biztatva, hogy az Ujságleveleknek Censúra alatt maradása még öt esztendeig tartson, December' 15-dikén kellett volna a' maga' erről való vélekedését és jóvallását a' Követek' kamarája elejébe terjeszteni. Azonban minekutánna mindenek öszzegyültek s már az új Ministerek is helyeiken ültek volna, olly hír terjedvén el, hogy a' Biztosság' vélekedése az előbbeni Ministerek által tétetett törvényjavallással ellenkezőleg fogna kiütni — ekkor az új Igasság' Ministere Peyronnet az Oratori székbe felmenvén, egészen kétségkívülvalóvá tette ezen hírek valóságát, ekképpen szolván: —

„Uraim! Minthogy nekünk a' Királyság megparancsolta, hogy az Ujságoknak poliziájára nézve haladék nélkül egy új törvényt készítsünk, erre nézve egyszersmind azt is reánk bizta, hogy illy Rendelést terjeszszünk előtekbe: „Lajos, Isten kegyelméből s t. Mindeneknek kik ezen írásunkat látják, köszöntésünket ajánljuk. Rendeltük és Rendeljük, a' mi következik: „Az a' törvény, mely az Ujságok' Censurájának öt esztendeig való fennállását illeti, vissza vétetettik. „Lajos. A' Királyság parancsolatjára alá írta: Peyronnet. — Ennek hallására nagy mozgás

támodott a' gyűlésben Demerszay, Mechin s mások a' bal oldalról felkiáltottak, hogy mellyik Minister írta alá ezen Rendelést? — Peyronnet (hidegen) az Igasság' Ministere. — Gen. Foy: Mellyik? — A' jobb oldalról illy hang hallatott zugulódva: „Csak egy van. Hát még nem olvastátok a' Monitorben, hogy ki az? — Ezen zugulódó kérdezősködések között, Minister Peyronnet leszállott az Orátorok' székéből, s a' kamara eloszlott a' nélkül, hogy öszzegyülésének napja meghatározottat volt.

Bécs, December' 27-dikén.

Az Augsburgi úgynevezett Algemeine Ujságnak Dec. 20-dikán költ darabjában egy Czikkely találtatott Odessából Dec. 22-dik napjáról, a' mondattatván rolla, hogy az, Nov. 23-dikáa Konstančinápolyból küldtetett oda. Ezen Ujság-Czikkelyt a' mi Austriai Beobachterünk ma szórószóra kiadván, minden pontjainak olly fontosan ellene mond, hogy ezeket elhalgatnunk lehetetlen. Magát az Odessai tudósítást mi csak azért nem tesszük ide, hogy már ma nem fér: különben is a' Beobachter'-jegyzéseiben pontonként egészen elé fordul. Így vagnak a' jegyzések: — 1) Novembernek sem 23-kán, sem 25-kén, sem azután 14 napokkal nem volt Konstančinápoly a' legrettegetesebbrendetlenségeknek théatroma. Sőt inkább meg se zavartatott ott a' közönséges rend. Egyegy elvetemedés illy nagy és népes városban, az elméknek mostani fészkes állapotjában, a' legalacsonyabb durva nép közt, alig észrevétehető dolog. Hanem, hogy az a' cfeleknek is elejek vétődjék, új és megkeményített parancsolatot kívántak az Austriai Császári és Nagy Britanniai Kir. Követek a' Divántól. (Ez

az, melly a' mai Kurir' elején taláttatik) — 2) Hogy mi azt tudhatnók, a' mi a' Külső Udvarok' Ministerei és a' Diván közt folytattatik, nem tulajdonítjuk magunknak: de annyit csakugyan még is erőssíthetünk, hogy az Austriai Cs. és Nagy Britanniai Kir. Követeknek együtt, a' Reis-Effendivel semmi Conferentziájok nem volt. Magának a' mi Internuntiusunknak, tudunkra, Nov. 22-dikén volt a' Reis-Effendinek a' Bosphorus' Ásiai partján lévő mezei házában, a' Nagy Britanniai Követnek nyolcz napokkal azután, hasonlóképpen csak magának, 's legrendesebb 's legillendőbb módon tartatott audientziája. — 3) Ezen Követek közzül egygyiknek sem volt magánál a' Török Császárnál audientziája, 's ném is kívánt egygyik is. — 4) Így tehát azon nyilatkozatások is egészen semmikké válnak, mellyeket az Odessai Czikkellyben a' Császár ezen Követek előtt tettek mondatik. Ezen nyilatkozatások azonközben egyéberánt is, igen gyáva módon költettettek, mert mi egész bizonyossággal elmondhatjuk, hogy a' Császár éppen olly kevésbé, mint Ministerei közzül valamellyik beszélt 's beszéllhetett valaha úgy, mint azt néki az Odessai levelező a' szájába adta. — 5) Hasonlóképpen nincsen, mint ezen előrebocsátott meséknek, úgy annak is, a' minek mind ezekre koronát kellene tenni, legkissebb fundamentuma, tudni illik, hogy ezen Követek, midőn az Udvartól vissza tértek, a' nép által bosszúsággal illettettek volna, 's hogy a' nép a' Lord Strangford' házára, pistollyokból egész délután lövöldözött volna. — 6) Minthogy sem a' Sultánt sem a' Török sem az Idegen Ministereket, senki nem bántotta, arra sem volt semmi ok, hogy a' Jantsárok meghívattassanak, hogy esendesedjenek. Ie. Egyéberánt nem is nagyon szokása a' Török Országloászéknek,

hogy a' fő város beli népet a' Diplomattikai 'Akták' esmeretébe nagyon buavassa. — 7) A' levelező olly szemtelen-bátor, hogy azt erőssíti, hogy ezen Konstanczinápolyi tudósítás azonnal elküldetett Odessából Petersburgba. Ha ez, ámbár mi kétkedünk rajta, Petersburgba elbaldetett, úgy ott, hol a' dologról jobban tudósíttatva vagynak, éppen olly módon fognak felolli itélni mint nállunk. Hogy Konstanczinápolyból illyeket irhattak volna, lehetetlen. Ezen tudósítást vagy magában Odessában, vagy más idegen helyen fábrilkálták.

Jegyzés. — A' LI. számú Kurir' 408-dik lapján, a' Bécsi Czikkelly alatt, a' második hasában felülről lefelé számlálván a' 27-dik sorban ezen szó: Septemvirális, töröltessék ki; mint nem oda való: a' legfelső sorba pedig, Szathmári volt Püspök; úgy a' 6-dik sorba, Sz. Fejérvári volt Püspök, tétetessenek be.

E r d é l y.

A' Kolosvári Nemzeti Játékszínház építésének történétei, 's annak mostani állapotja. (Végezet).

Elkezdődvén másodsor is az Építés, az 1812, 1813, és 1814-dik esztendőben M. Báró Fő Ispán Kemény Ignácz, és Fő Biró Nagy Lázár Urak szorgalma által annyira vitetett, hogy az Épület fedél alá ment, és egy része a' belső fakészületeknek kifaragtatott. De a' pénz viszont elfogyott, melly részszerént úgy a' mint határozva volt, bé sem gyült; némelly Birtosoktól eltartóztatott, némely Jurisdikciónál még ma is kinn van belöle. Ekkor újabb eszközt talált a' Mélt. Biztosság a' pénz szaporítására, örökös Just igérvén egy egy Lozséhez azoknak, kik 200 forintokat lefizetnének. Ezen ajánlásokból valami 2000 forint begyült, 's néhai Erdélyi R. Catholicus Püspök Mártonfi Jó

Jósef Úr 8 Éve-jától 1800, néhai Gróf Teleki László és Jósef Uraktól 1500 Rfor. ajándék pénzekkel tetéztetett is az Építő Cassa, de csakugyan ezek sem lévén elég-séges segedelmek, az épület kerítési és ajtai elkészítettvén, így állott fedél alatt, kar nélkül 1820-ig, midőn a Mélt. Biztosság, sem Ország-gyűlést nem reméllvén, sem egyéb segedelem forrást nem látván a Fels. Királyi Fő Igazgató-Tanáts helybehagyásával Kolosvár Városától 12.000 Rforintokat vett fel költsön — Ezen pénzzel az építés viszont folytattatni kezdett, a Hazai Mélt. Biztosság igazgatása alatt, s bé is végeztetett; hanem az irt 12,000 forint nem lett elég, igen sokba kerülvén a belső Ékességek vagy Decoratiók, s t noha az irt Summához a két Magyar Örmén Városok: Szamos-Újvár, és Sz. Erősbeth, s ezeken kívül Abrudbánya, Fejérvár, és más Városok 1500 Rftig adakoztak, még is öt ezer Rft. kívántatott, s így készüle el ezen ditső Épület, mellynek 12 öl a szélessége, 22 öl a hossza, mellyből a Játzóhely 6 ölet veszen el; hat öl magossága, és három sorban a Párteren és Gallerián kívül 50 igen tágas és commod Lozséji vagynak, mellyek között mindenikben négy személy könnyen ülhet; a középsőben pedig, melly Gubernatori Lozse, s az alatta s felette lévőben hat személy. Ezeknek töltött Őz bőr könyöklők vagynak, festések tisztességes, de belsők csak ugyan még eddig, néhányakat kivéve, kifestve nintsenek. A Városon készületek a Játzóhelyre, Bétsben készítették a Bétsi Császári Theátrumban lévők után; azért eredetijeken-kívül még Bétsben is mások nintsen: maga pedig a Játzóhely úgy vagyon készülvé, hogy szekérrel és állatokkal lehessen rá menni, ha kívántatik, mint a Schikaneder Theátrumára Bétsben, s alkotása is egészen

annak formájára vagyon, melly nagyon mesterséges és költséges ugyan, de általa a Készületek változtatása mind könnyű, mind igen hamar eshető. Tudni illik a deszkázat alatt, mellyen a Játzóké állanak, több oly kerekék vagynak, mellyeknek a Malmok belső Kerekkei, mellyek között egy vagy kettő a többit is mind mozgásba hozza, s az által a Theátrumi Készületek legottan megváltoznak. Az Előfüggők is nem öszvetürodéssel vonatnak mind ez előtt, hanem merőben emeltnek-fel az Épület fedele alá, nem lévén éppen ez okból Stukatura a Játzóhely felett.

Megnyittatott ezen Nemzeti Magyar Theátrum e folyó 1821-dik esztendőben Mártzius 12-dik napján, midőn abban némely Úri személyek legelsőbben Zrínyi Miklós nevű darabot adták-elé. Az után, más nap a rendszerénti Játzó-Társaság a Mátyás Király nevű Játékot adták, s ezek előadatásával úgy tapasztaltatott, hogy elfér ezen Theátrumban szorossan 2500 Ember. Úgy pedig hogy minden ülhessen, 1600.

A mostani Erdélyi Nemzeti Színjátzó Társaság melly elsőben a Hazai Mélt. Theátrális Biztosságtól szegődöttetett, annak igazgatása alatt Mártzius, Aprilis, Május, három hónapokban folytatta előadásait: azután a Theátrummal együtt általadatott a tisztelt Biztosságtól egy Hazafinak, a ki néhány külsők hozatalával, énekes Tárog szaporításával a Szín-Játzóké számát annyira vitte, hogy azoknál több számuakat, és jobbakat most ez által kívánni nem lehet. — Kék Kolosvárt Dec. 8-dikán 1821.

Magyar Ország.

Nyitráról. — Hazafinak hasznos és anyai nyelvek olómozdítása szíven

fekszik a' Magyaroknak. Tökéletes bizony-sága ezen mondásnak azon igazi magyar szív és lélek, mellyel ezen Nemes Vár-megyének Rendjei viseltettek az ide Nov. 26-kán Kilényi Dávid igazgatása alatt érke-zett és anyai nyelveknek pallérozásában fáradozó Honnyi Nemes Színjászó Társa-sághoz, melly a' köz Gyűlés és Itélet-Szé-kek' alkalmatosságával Dec. 18-dikáig nap-onként, a' Publicum' tellyes meglege-désére külömbféle Darabot adott- elő, u. m. Gróf Essex Anglus Szomorú Játékot, Ujfalusiné Ifj. Aszszony különös Javára. Ebben a' szerelemmel és méltósággal küsz-ködő Erzsébet Anglus Királynét, olly fon-tosan ábrázolta Ujfalusiné Ifj. Aszszony, hogy taps követé minden Jelenéseit, maga az Igazgató Úr pedig Kilényi Dávid, Es-ssex vitézségét, nagy lelkét, 's betsületki-vánással hartzoló hazafiúi szeretetét, Ki-rálynéjához pedig hűségét olly természé-tesen rajzolta, hogy magát Essexet vélte volna az ember a' Játzószinon; Essex tit-kos Feleségét, kivált midőn már szomorúságában férje vesztéért tébolyodik, Mol-nár Carolina érzékeny színekkel festette. — Atilia, Hazai Vitézi Játék, annyira elfogta a' nézők szívét, hogy kiki ezen nagy Férfi érdemetlen halálát könnyezni látszatott. — Tündér Kastély Ma-gyar Országban. Láng Ádám tulaj-don hasznára szolgálván, a' benne elő-forduló Szabadságos Katonát maga Láng Ádám, ennek szerelmesét pedig Ujfalusi-né Ifj. Aszszony játszotta; kik mulatságos énekjekkel és mozgásaikkal megkedveltet-tek a' Darabot. Megérdemlik még az em-

lítést Molnár Carolina és Ifj. Láng Lajos, kik is a' Darabhoz megkívántató magyar tántzot lelkesedett tüzzel járták. Ugyan ezek Csepregi Ninával és Némettel a' Fo-nó Leánykákban, egy koszorús Contrát, bájoló változásokkal tántzoltak. — Sze-génység es Nemes Szív nevű Da-rabban, a' Katona Tiszt szemérmes ne-mes lelkét, igen szívrehatólag festette Vi-téz János. Hamletben, Kilényi Dávid és Dellné Ifj. Aszszony magoknak nagy ditséretet szereztek. — Az Új hold Va-sárnap Gyermekben, Nyulfit, Gál hozzá illendő, Agyatlan Urfit Ifj. Láng nevetségés és kifogás nélkül való actiójikkal, Házi Kis Aszonyt, Ujfalusiné hódító énekével, ennek szerelmes Katona Tiszt-jét Ujfalusi Sándor kedvelt Duettekkel; Furirját magyar természetes mozgásival; a' Portást öregbik Láng remek játékával és mulató énekével, ennek Erzsikéjét pe-dig Ifj. Lángné kellemetes hangjával, an-nyira megkedveltették, hogy az Érdemes Publicum' ditsérete, és taps által jelentett meglegedése, méltán követte őket. — A' Kamtsatkai Öszveesküvésben Gróf Benyovszkyt, Ujfalusi Sándor, Kamtsatkai Gubernátort Gál, ennek Leányát Afanásiát Ujfalusiné Ifj. Aszszony; Kozák Commendánst Láng Ádám, Afanásia' Szobaleányát Dellné Ifj. Aszszony, Stefano-vot Kilényi, és Rusticovot Magyar, olly ékessen adták elő, hogy kiki teljes meg-elégedéssel hagyta- el, a' néki víg órákat szerző, 's anyai nyelvén hangzó Játzós-Szint.

K. PAPP MIKLÓS
gyűjteményéből.
ALTAI K. ALBERT
ajándéka 1902.

Vége az 1821-dik Esztendőnek.

Redaktor: Pánczél Dániel. Nyomtatja Nemes Hirschfeldi Stöckholzer Felix.
(Am rothen Thurm im Müller'schen Kunst-Gallerie-Gebäude Nro. 648).